

Strategi för att stärka barns rättigheter i Haninge kommun

2020

Innehåll

1. Inledning	3
2. Framtidsbild	3
3. Inriktning	3
4. Genomförande	4
Bilaga	6

1 Inledning

Från den 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag. Den 10 december 1948 antogs FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna av FN:s generalförsamling. De mänskliga rättigheterna är universella och gäller för alla och envar. De slår fast att alla människor, oavsett land, kultur och sammanhang, är födda fria och lika i värde och rättigheter. Barn är inte små vuxna och fick därför ett extra skydd i barnkonventionen, som är bestämmelser om barns rättigheter. Barnkonventionen antogs av FN:s generalförsamling år 1989 och innehåller 54 artiklar som slår fast att alla barn upp till 18 år har samma rättigheter. Dessa artiklar belyser barnets skydd och påverkansmöjligheter på olika sätt. Alla 54 artiklar är lika viktiga och utgör en helhet, men det finns fyra grundläggande artiklar (artikel 2, 3, 6, 12) i barnkonventionen som är vägledande för hur helheten ska tolkas.

FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, ratificerades i Sveriges riksdag 1990. Sverige har sedan ratificeringen varit folkrättsligt bundna att följa barnkonventionen. Haninge kommun har sedan många år tillbaka arbetat med barns rättigheter.

I Haninge är andelen barn större än i länet och riket i stort. Strategin för att stärka barns rättigheter är kommunens utgångspunkt för att tillämpa lagen och sammanfattar kommunens ambitioner kring arbete med barn i Haninge kommun. Strategin syftar till att stärka barnets rättigheter inom alla berörda områden och verksamheter inom kommunen. Strategin utgör en vägledning och ett stöd för åtgärder och beslut i kommunen som har påverkan på barn.

2 Framtidsbild

Kommunens framtidsbild är att alla barn har rätt till ett bra liv under trygga förhållanden. Detta främjar utveckling och en god livskvalitet. Barnets bästa är i fokus och genomsyrar Haninge kommuns samtliga verksamheter. Haninge kommun involverar och lyssnar på barn i frågor som rör dem.

Information och budskap till barn, unga och vuxna ska utformas på ett sätt som främjar kunskapen om och förståelsen för barns rättigheter.

Barn, unga och vuxna har kunskap om barns rättigheter och kännedom om stöd och hjälp som kommunen kan erbjuda.

3 Inriktning

En del i samhällsbyggandet är att värna trygghet och framtidstro för barn och förbereda dem för ett gott och framgångsrikt liv i kommunen. Med ett gemensamt förhållningssätt utgår Haninge kommuns arbete med att stärka barns rättigheter med barnkonventionens fyra grundläggande artiklar som vägledande utgångspunkter:

3.1 Alla barn har samma rättigheter och lika värde

Alla barn i Haninge kommun har samma rättigheter oavsett barnets eller dess föräldrars eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt. Det

innebär att kommunen arbetar för att se till att det inte förekommer någon form av diskriminering.

3.2 Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn

Barn har rätt till delaktighet och inflytande i frågor som rör dem. Kommunens verksamheter ska vid alla åtgärder som rör barn i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa i beslut som rör barn.

3.3 Alla barn har rätt till liv och utveckling

Barns liv och vardag finns i hemmet, skolan och fritiden och ses ur ett helhetsperspektiv. Det innebär för kommunens verksamheter att arbeta så väl med det främjande som med förebyggande insatser för en trygg uppväxt, god skolgång och välfärd för alla barn i Haninge.

3.4 Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och att bli lyssnade på i sådant som rör dem. I Haninge kommun ges möjlighet för barn, som är i stånd att bilda egna åsikter, möjlighet att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

4 Genomförande

Strategin bygger på att samtliga nämnder och bolag ansvarar för att det finns kunskap och förståelse för barns rättigheter i den egna organisationen. En gemensam förståelse i att möta barns rättigheter och behov ökar förutsättningarna för varje barns rätt till ett bra liv. Kommunens gemensamma ansvar vilar på ett kunskapsbaserat utförande i alla verksamheter som rör barn.

De åtgärder som genomförs utifrån strategin kommer att se olika ut för olika aktörer inom kommunen och förändras i takt med samhällsutvecklingen, omvärldsförändringar och kunskapen om barns levnadsvillkor.

4.1 Ett gemensamt arbetssätt

Kommunens verksamheter för barn samverkar i en gemensam process som placerar barns bästa i ett helhetsperspektiv. Kommunens förvaltningar och bolag äger genom sina verksamheter själva ansvaret för samordning och förankring inom respektive verksamhet. Genom att arbeta koncernövergripande ökar möjligheten till synergier och samverkan för frågor som rör barn. Ett koncernövergripande arbete bidrar till informationsutbyte av pågående och planerade aktiviteter som rör barn. Diskussion om gemensamma frågor och områden där det finns behov av ett tätare samarbete mellan förvaltningar och bolag kan tas upp i det koncernövergripande arbetet.

4.2 Beslut grundas på god kunskap

Alla insatser och alla beslut som rör barn fattas med stöd av forskning, fakta och beprövade erfarenheter. En övergripande nulägesbeskrivning av situationen för kommunens barn genomförs regelbundet för att ge en samlad bild som underlag för beslut. Kommunen medverkar i regionala och nationella nätverk/partnerskap och är uppdaterad i nationella ungdomspolitiska frågor.

4.3 Barn är delaktiga

Det finns strukturer i kommunen där barn engageras, involveras och lyssnas på i frågor som är viktiga för dem. Barn ges möjlighet att vara delaktiga i frågor i kommunen som rör dem för att kunna bidra med sina perspektiv, ha möjlighet att komma med förslag och påverka beslutsprocesser. Kommunens samtliga förvaltningar och bolag ansvarar för att skapa och vidareutveckla verksamhetsnära metoder för att lyssna på barn och göra dem delaktiga.

4.4 Prövning av barns bästa

En prövning av barn/barnets bästa görs inför åtgärder och beslut som rör barn. Hur pass omfattande en prövning ska vara beror på vad frågan handlar om. Vad som bedöms vara bäst för ett barn eller olika grupper av barn ska redovisas i beslutsunderlag och barns åsikter och rättigheter ska beaktas. Om barns/barnets bästa inte kan tillgodoses för att andra aspekter väger tyngre, ska detta motiveras och kompensatoriska åtgärder övervägas.

4.5 Uppföljning sker kontinuerligt

Strategin kommer att ses över för att säkerställa att den är effektiv och användbar för att stärka barnets rättigheter i Haninge kommun. Uppföljningen görs som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Det innebär att uppföljning, analyser och förbättringar görs kontinuerligt i respektive förvaltning och bolag. Resultaten kan återrapporteras i kvalitetsberättelser. En uppföljning av strategin sker en gång per mandatperiod.

Bilaga (Ingår ej i kommande politiskt beslut)

Förslag på uppföljning av arbetet med att stärka barn rättigheter i Haninge kommun

Innehåll

Övergripande upplägg	3
Effektmål.....	3
Uppföljning	3
Uppföljning – periodicitet.....	3
Uppföljning – metodik.....	3
Rapportering av resultat	4
Årshjul för mandatperioden	4
Organisation	4
Ungdomsrådet.....	4
Fler aktörer än förvaltningar och bolag	4
Bilaga 1.....	5
Förskola och skola	5
Socialtjänst.....	5
Kultur och fritid	6
Samhällsplanering och trafik.....	6
Övergripande	7

Övergripande upplägg

- Uppföljning av nya barnrättslagen (och kommande strategi) sker årligen i augusti för att få med eventuella aktiviteter i kommande års verksamhetsplan.
- Nämnderna och bolagen följer upp och rapporterar kring barnkonventionens artiklar:
 - 2 (Alla barn har samma rättigheter och lika värde),
 - 3 (Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn),
 - 6 (Alla barn har rätt till liv och utveckling) och
 - 12 (Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad)
- Summering görs för hela kommunen
- En uppdatering av nulägesanalysen kan resultera i fler frågor (gäller endast hösten 2019).
- Utöver ovan nämnda uppföljningar och rapporter sker systematiska förbättringar i den löpande verksamheten.

Effektmål

1. Det långsiktiga målet är att barns rättigheter tas i beaktande i samtliga verksamheter i kommunen och att barnkonventionen är väl känd av samtliga medarbetare och förtroendevalda.
2. Barnrättsarbetet är långsiktigt och hållbart vilket innebär en fungerande samverkan i kommunen utifrån kommunens styrmodell.
3. Det finns strukturer för att föräldrar, organisationer och övriga kommuninvånare informeras om barnkonventionen.

Uppföljning

Uppföljningen görs i två steg:

1. Uppföljning per område enligt områdena nedan (Bilaga 1). Särskilda arbetsgrupper tillsatt per område.
2. Arbetsmöte med deltagare från samtliga områden för analys och summering för hela kommunen. Resultaten kopplas till effektmålen. Vid avvikelser ska förslag till åtgärder lämnas med resursuppskattning för kommande år.

Uppföljning – periodicitet

Årligen eller oftare

- På verksamhetsnivå. Systematiska förbättringar i den löpande verksamheten.
- Per förvaltning. En gång per höst, vid behov oftare
- För hela kommunen. En gång per år (höst)

En gång per mandatperiod

Fördjupad uppföljning genomförs en gång per mandatperiod av hela barnrätten (inklusive ny strategi). Det som tillkommer (enligt projektplan) är:

- enkät som mäter om barnkonventionen är känd av samtliga förtroendevalda och medarbetare
- enkät som mäter att föräldrar, organisationer och övriga kommuninvånare informeras om barnkonventionen.

Uppföljning – metodik

Kvalitativ uppföljning. Kan tillkomma nyckeltal i form synpunkter, avvikelser, förslag, överprövade beslut m.m.

Varje uppföljningspunkt ska besvaras enligt modellen:

- Ja
- Delvis (i viss utsträckning)
- Nej

- Ej tillämpligt för denna verksamhet

I Bilaga 1 redovisas de frågor som skall besvaras för de olika verksamheterna. Frågorna är hämtade från SKL:s tillämpningsnycklar. BK-matrisen som hittills används i projektet ersätts av uppföljningen enligt denna modell.

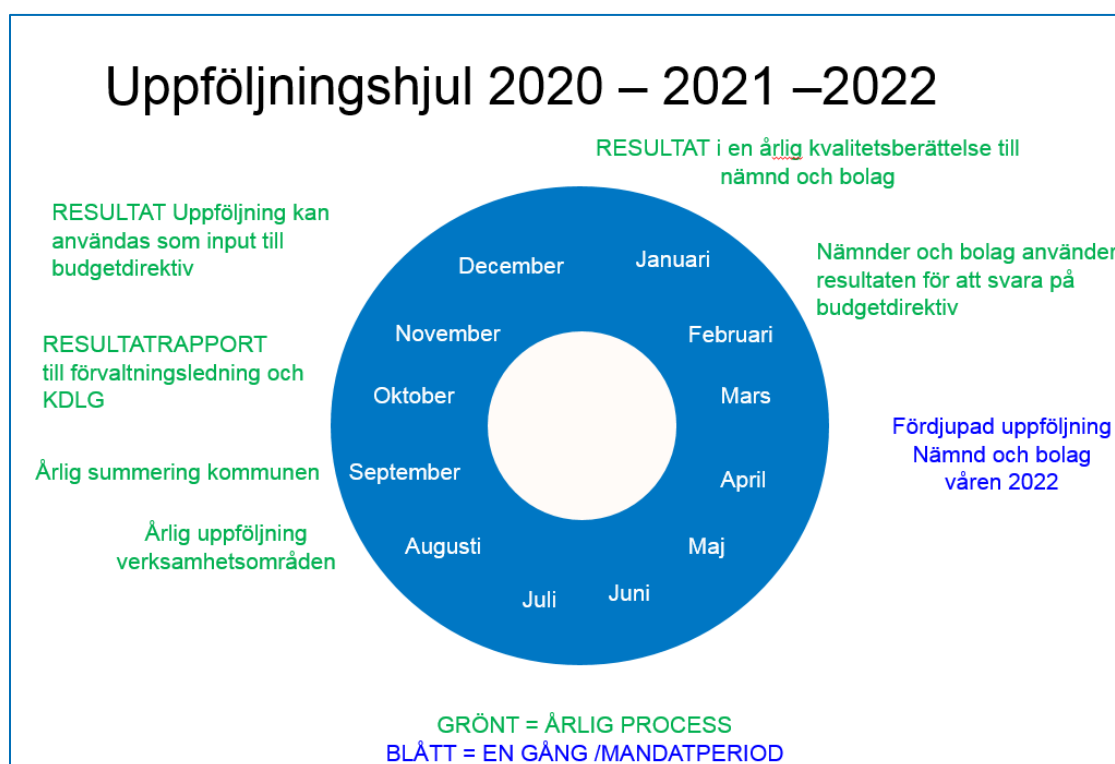
Rapportering av resultat

Resultaten av uppföljningen redovisas till förvaltningens ledningsgrupp. Vid avvikelser ska förslag med resursuppskattning lämnas för kommande år. Det kan användas i verksamhetsplanering för nästkommande år.

Uppföljningen för hela kommunen redovisas till KDLG. Vid avvikelser ska förslag till åtgärder lämnas med resursuppskattning för kommande år. Uppgifterna kan användas som input i verksamhetsplanering för nästa år eller i budgetdirektiv som avser näst-nästa år.

I nämndernas /bolags kvalitetsberättelse ingår barnrätt. Kvalitetsberättelser görs varje år. I kvalitetsberättelsen kan avsnittet om barnrätt tas bort förutsatt att mindre del av nämndens verksamheter berör barn och unga, samt att resultat av uppföljningen inte påvisade stora avvikelser

Årshjul för mandatperioden

Organisation

Ungdomsrådet

Ungdomsrådet deltar i arbetsgruppen och stödjer förvaltningarna/bolag.

Fler aktörer än förvaltningar och bolag

SMOHF och Räddningstjänsten behöver involveras, dvs bör engageras i kommunens barnrättsgrupp på lämpligt sätt.

Bilaga 1

	Ja	Nej	Delvis	Kommentar
Förskola och skola				
Skolan har ett fungerande system för att få kännedom om barnens närvaro/frånvaro (artikel 2 + effektmål 2).				
Flickor och pojkar behandlas likvärdigt (artikel 2 + effektmål 1).				
Det finns former för barnens delaktighet (artikel 12 + effektmål 1).				
Maten som serveras till barn och unga ska hålla en god kvalitet och följa gällande näringsrekommendationer (artikel 6, 24 + effektmål 1).				
Dessa strukturer och anvisningar är kända av samtliga medarbetare (effektmål 1).				

	Ja	Nej	Delvis	Kommentar
Socialtjänst				
Pojkar och flickor behandlas likvärdigt (artikel 2 + effektmål 1).				
Barnets perspektiv och behov beaktas vid bedömning av ekonomiskt bistånd (artikel 3.1 + effektmål 2).				
Vuxna som kommer i kontakt med socialtjänsten tillfrågas om de har barn (artikel 3.1 + effektmål 1).				
Medarbetare i socialtjänsten samverkar med medarbetare inom andra verksamheter för att tillgodose barnets bästa (artikel 3.1 + effektmål 2).				

I varje barnvårdsutredning har barnets röst kommit till uttryck (artikel 12 + effektmål 1).				
Barnets synpunkter dokumenteras i varje utredning (artikel 12 + effektmål 1).				
Dessa strukturer och anvisningar är kända av samtliga medarbetare. (effektmål 1)				

	Ja	Nej	Delvis	Kommentar
Kultur och fritid				
I verksamheterna ges flickor och pojkar lika stort utrymme (artikel 2 + effektmål 1).				
Barn med någon funktionsnedsättning har likvärdig tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter (artikel 2, 23, 31 + effektmål 1).				
Det finns former för barnets delaktighet (artikel 12 + effektmål 1).				
När planering av verksamheten görs har flickor och pojkar samma möjlighet att komma med synpunkter (artikel 12 + effektmål 2).				

	Ja	Nej	Delvis	Kommentar
Samhällsplanering och trafik				
Flickors och pojkars synpunkter väger lika tungt i arbetet (artikel 2 + effektmål 1).				
Barn och unga ges möjlighet att lämna synpunkter på vilka platser som känns otrygga att vistas på (artikel 12 + effektmål 3).				
Synpunkterna från barn och unga ska beaktas (artikel 12 + effektmål 1).				

Övergripande	Ja	Nej	Delvis	Kommentar
Det finns en strategi för barnrättsarbetet i Haninge kommun. (effektmål 2)				
Det finns ett barnrättsperspektiv i relevanta styrdokument. (effektmål 2)				
Det finns strukturer för att föräldrar, organisationer och övriga kommuninvånare informeras om barnkonventionen. (effektmål 3)				

Kontrollpunkter

Effektmål 1 = 14

Effektmål 2 = 6

Effektmål 3 = 2